

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»:

Директори Пажуҳишгоҳи рушди
маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон
номзади илмҳои физика-математика,
дотсент

Назироваишис А.М.
« 30 » 12 соли 2024

ХУЛОСАИ

чаласаи васеи шуъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими
Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи
таҳсилоти Тоҷикистон ба диссертатсияи унвонҷӯи Пажуҳишгоҳ Суриева
Шакармо Чоршанбиевна дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстии хонандагони
муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон” - академик
Бобочон Ғафуров”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои
педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01-Педагогикаи умумӣ, таърихи
педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст.

Суриева Шакармо 27 июли соли 1977 дар деҳаи Вери ноҳияи Шугнони
Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ба дунё омада, фаъолияти
омӯзгориро пас аз як соли дохил шудан ба шуъбаи ғоибонаи факултети
забон ва адабиёти тоҷики Донишгоҳи давлатии шаҳри Хоруғ ба номи
Моёншо Назаршоев (соли 1996) дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии
№38- и зодгоҳаш оғоз намуда, то соли 2014 дар муассисаи зикршуда ба
хайси омӯзгори фанни забон ва адабиёти тоҷик кор кардааст. Бинобар иваз
намудани манзили истиқомат соли 2015 аввал дар муассисаи таҳсилоти
миёнаи умумии № 4, пас аз он (соли 2017) дар гимназияи хонандагони
болаёқати ба номи А. Балъамии шаҳри Вахдат ба сифати омӯзгори забон
ва адабиёти тоҷик фаъолият намудааст.

Солҳои 2021- 2022 дар вазифаи ходими калони илмӣ, аз соли 2022 то
2024 дар вазифаи мудири шуъбаи фанҳои технологияи (таълими меҳнат,
тарбияи ҷисмонӣ, омодагии ибтидоии ҳарбӣ ва бознигариву такмили
стандарт, барномаҳои таълимию китобҳои дарсии Пажуҳишгоҳи рушди

маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон кор карда, айни ҳол ба ҳайси муовини директори МТМУ №150-и ш. Ваҳдат фаъолият мебарад.

Суриева Шакармо солҳои 2021-2023 ба сифати унвонҷӯ дар шӯбаи тайёрнамоии кадрҳои илмӣ, илмӣ-педагогии Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон фаъолият карда, имтиҳонҳои минимуми номзадиро аз фанҳои Таърих ва фалсафаи илм (илмҳои педагогӣ)-5 (аъло), Забони хориҷӣ (англисӣ)- 4 (хуб), Педагогика-иҳтисос бо баҳои 5 (аъло) супоридааст.

Роҳбари илмӣ-номзоди илмҳои педагогӣ, сармутахассиси шӯбаи фанҳои табиатшиносӣ ва дақиқи Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Туронов Султонмурод Шарофович.

Диссертатсияи мазкур дар ҷаласаи васеи шӯбаи педагогикаю психология ва методикаи таълими Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон бо иштироки олимони ва муқарризонии расмӣ: доктори илмҳои педагогӣ, ходими калони илмии шӯбаи педагогикаю психология ва методикаи таълими ПРМ Изатулло Давлатшоев, номзоди илмҳои педагогӣ, мудирӣ шӯбаи таҳсилоти ибтидоӣ, миёна ва олии касбии Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Дастам Маҳкамов, номзоди илми таърих, мушовири директор ва кор бо робитаҳои байналмилалӣ Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Саиднуҳмон Раҷабов мавриди баррасиву муҳокима қарор гирифт.

Унвонҷӯ Суриева Шакармо оид ба мазмуни мухтасари диссертатсия, натиҷаҳои дар раванди таҳқиқот ва корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ бадастовардааш маъруза карда, хулосаю тавсияҳои методиаширо оид ба ташаккули тарбияи ватандӯстии хонандагонӣ муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров пешниҳоди

иштирокдорони чаласа кард ва ба саволҳои додашуда ҷавобҳои қаноаткунанда дод.

Дар муҳокимаи диссертатсия муқарризони ҳолис ва иштирокдорони чаласа иштирок карда, андеша ва пешниҳоди эродҳои худро нисбат ба таҳқиқоти Суриева Шакармо баён карданд.

Муқарризи расмӣ, доктори илмҳои педагогӣ, ходими калони илмии шӯбаи педагогикаю психология ва методикаи таълими ПРМ ба номи А. Ҷомӣ Изатулло Давлатшоев оид ба мазмун ва сифати диссертатсияи унвонҷӯ андешаҳояшро ба таври зайл баён кард. Кори илмии зикршуда дар доираи меъёр ва талаботи муайяншуда иҷро шуда, мазмунан ба бандҳои 3,4,5-и шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.01 Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот ва талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад. Муҳақққ дар муқаддимаи рисола зарурат, дараҷаи коркарди илмӣ, мавҷудияти муаммо, ихтилофот, ҳадаф, объект, предмет, фарзия, асосҳои назариявӣю методологӣ, сарчашмаи маълумот ва заминаҳои эмперикию пойгоҳи таҳқиқотро мушаххас намуда, бо иҷрои вазифаҳои ба насагирифтааш ва гузаронидани озмоиши педагогӣ ба навгонии илмӣ дастёб шуда, нуктаҳоро барои дифоъ пешниҳод кардааст, ки дараҷаи эътимоднокиву асоснокии натиҷаҳои таҳқиқотро собит менамояд.

Муқарриз дар идомаи суханаш баён дошт, ки чун тарбияи ватандӯстӣ шакли шуури ҷамъиятӣ буда, бо дигар унсурҳои тарбия, махсусан, тарбияи маънавӣ-ахлоқӣ робитаи амиқ дорад, покии ахлоқ ва маънавиёти баланд асоси ватандӯстӣ маҳсуб ёфта, бе ахлоқи ҳамида ватандӯст шудан нашояд. Ҳамин аст, ки муаллифи рисола дар диссертатсияаш бамаврид таъкид кардааст: “ сифатҳои маънавии инсон аз ҷумла, ҳудогоҳиву худшиносӣ ва ватандӯстиву эҳтиром гузоштан ба таърих ва фарҳанги гузашта, арзишҳоеанд, ки дар мазмуни маълумот нухуфтаанд ва маорифи кишвар, мактаби миллиро мебояд, дар раванди таълиму тарбия ин арзишҳоро ба нафъи арзишҳои инсонӣ истифода кунанд. Методологияро роҳандозӣ намоянд, ки ба рушди маърифат, ахлоқи маънавӣ ва ташаккули ватандӯстӣ мусоидат кунанд”

Дар интиҳо И. Давлатшоев таклиф намуд, ки бо назардошти мазмуну мундариҷа диссертатсияи Суриева Шакармо дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров” барои баррасӣ ба шурои диссертатсионӣ пешниҳод карда шавад.

Муқарризи расмӣ дигар, номзади илмҳои педагогӣ, Дастам Маҳкамов зимни суханронияш қайд намуд, ки тарбияи ватандӯстии хонандагон яке аз масъалаҳои мубрами замони муосир маҳсуб ёфта, бо назардошти мазмуну муҳтаво асари “Тоҷикон” баёнгари таърих ва фарҳанги бою ғанӣ, қаҳрамонии халқи тоҷик дар таърихи инсоният маҳсуб ёфта, ҳамчун маҳзани ҳештаншиносӣ дар шарҳу тавзеҳи рӯйдод, давраҳои таърихӣ, чехраҳои мондагори таърихиву фарҳангии ин миллати озода дар тарбияи ватандӯстии наврасону ҷавонон мавқеи муҳим дорад.

Аз ин рӯ, мавзӯе, ки муҳақққ мавриди таҳқиқ қарор додааст дархӯри замон ва муҳим мебошад. Зеро дар шароити кунунӣ ва авзои тағйирёбандаи сиёсии ҷаҳони муосир ташаккули худогоҳию худшиносӣ ва рушди ватандӯстии хонандагон тақозои замон аст.

Дар фарҷоми сухан номзади илмҳои педагогӣ, Дастам Маҳкамов таклиф намуд, ки кори илмӣ таҳқиқотии унвонҷӯ Суриева Шакармо дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон” - и академик Бобочон Ғафуров” барои Ҳимоя ба шурои диссертатсионӣ пешниҳод карда шавад.

Муқарризи расмӣ дигар, номзади илми таърих, мушовири директор ва кор бо робитаҳои байналмилалӣ ПРМ ба номи А. Ҷомӣ Саиднуҳмон Раҷабов қайд намуд, ки таҳқиқоти унвонҷӯ ба тарбияи ватандӯстии хонандагон зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров бахшида шуда, бевосита ба ташаккули худогоҳиву худшиносӣ ва тарбияи ватандӯстии хонандагон дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мусоидат мекунад.

Мавсуф ҳамчуни иброз дошт, ки таҳқиқоти илмии Суриева Шакармо дарку хифзи манфиатҳои миллиро ба хонандагон омӯзонида, эҳтиром гузоштан ба таъриху фарҳанг халқиро ба онҳо талқин менамояд ва ҷойгоҳи давлатдории миллиро дар ҳифзу ғанигардони дастовардҳои илмию фарҳангӣ муайян месозад.

Озмоишҳои баргузорнамудаи доктараб тахминҳои назариявии ӯро тасдиқ намуда, унвонҷӯ собит кардааст, ки дар заминаи омӯзиши асари бунёдии академик Бобочон Ғафуров “Тоҷикон” ҳудогоҳиву худшиносии миллии хонандагон рушд карда, ватандӯстиашон ташаккул меёбад ва онҳо шахсиятҳои ба камол мерасанд, ки таъриху фарҳанги миллиашонро ҳифз намуда, инкишоф медиҳанд, дар ободии Ватани хеш ва тарзи зиндагии шоиста саҳми назаррас мегузоранд.

Муҳақик мақсад, объекту предмет ва фарзияи таҳқиқоти диссертатсиониро дуруст муайян карда, дар ин замина корҳои зерро иҷро кардааст. Аз ҷумла:

- бо гузаронидани озмоиши муқаррарнамояи раванди тарбияи ватандӯстӣ ва омӯзиши китоби “Тоҷикон” -и академик Бобочон Ғафуровро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муайян кардааст;

- мавқеи китоби “Тоҷикон” -и академик Бобочон Ғафуров дар тарбияи ватандӯстии хонандагон нишон додааст;

- барномаи озмоишии омӯзиши китоби “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуровро таҳия намуда, дар фаъолияти амалии омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мавриди таҷрибаи педагогӣ қарор додааст;

- метод ва воситаҳои тарбияи ватандӯстии хонандагонро зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров мушаххас кардааст;

- озмоишҳои педагогиро натиҷабардорӣ карда, дар ин замина, хулосаву тавсияҳо пешниҳод намудааст.

Зимни иҷрои мақсаду вазифаҳо ва таҳқиқоти илмӣ диссертант ба нағзҳои илмӣ зер қомеъ шудааст:

- асари бунёдии “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуровро ҳамчун воситаи ташаккули тарбияи ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ аз ҷиҳати назариявӣ амалӣ асоснок кардааст;

- модели педагогӣ ва барномаи озмоишии омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуровро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мавриди истифода қарор дода, самарабахшии таҳқиқотро собит карда, ба хулосае омадааст, ки омӯзиши асари мазкур бевосита ба баланд бардоштани эҳсоси ватандӯстӣ ва меҳанпарастии хонандагон мусоидат мекунад;

- бо ба роҳ мондани омӯзиши асари бунёдии “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров дар муассисаҳои таълимии озмоишӣ методу воситаи корҳои беруназарсӣ ва фаъолиятҳои тарбиявиро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ муайян карда, исбот кардааст, ки мутолиаи асари мазкур ҳудогоҳиву худшиносии хонандагонро инкишоф дода, масъулияти ҳифзи таъриху фарҳанги миллӣ ва дӯст доштани Ватанро миёни наврасону ҷавонон дучанд менамояд.

Аҳамияти назариявӣ амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки дар раванди озмоиши педагогӣ самарабахшии тарбияи ватандӯстии хонандагон зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ санҷида шуда, хулосаҳо ва тавсияҳои методие пешниҳод гардидаанд, ки ба омӯзгорони муассисаҳои миёнаи умумӣ ҷиҳати омода намудани наврасону ҷавонони ватандӯст чун роҳнамо хизмат мекунад.

Натиҷаи корҳои озмоишӣ дар анҷоми ҳар як марҳала таҳлилу ҷамъбаст гардида, мақолаҳои илмӣ зер дар нашрияҳои илмӣ тақризшаванда ба таърирасондаи унвонҷӯ пурра мазмуни диссертатсияро инъикос мекунанд.

Мақолаҳое, ки дар нашрияҳои тақризии тавсияшудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд:

[1-М] Суриева Ш.Ч. Ватан, тарбияи ватандӯстӣ, вазифа ва мазмуни он дар мактаби муосир /Суриева Ш.Ч. [Матн] //Паёми Академияи таҳсилоти Тоҷикистон Душанбе, № 1(42) 2022-С. 52-57, ISSN 2222-9809.

[2-М] Суриева Ш.Ч. Роҳҳои ташаккули ифтихори ватандорӣ наврасон дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ /Суриева Ш.Ч. [Матн] //Паёми Донишгоҳи

давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни.-Душанбе, № 4.(14).2022- С. 52-56, ISSN 2074-1847.

[3-М] Суриева Ш.Ч. “Тоҷикон”- шиносномаи миллат ва раҳнамои ватандӯстӣ /Суриева Ш.Ч. [Матн] // Паёми Пажуҳишгоҳи рушди маориф. -Душанбе, № 3 (39) 2022-С. 104-108, ISSN 2617-5620.

[4-М] Туронов С.Ш., Суриева Ш.Ч. Восита ва шаклҳои тарбияи ватандӯстии хонандагон зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Б. Ғафуров /Туронов С.Ш., Суриева Ш.Ч. [Матн] //Паёми Пажуҳишгоҳи рушди маориф. -Душанбе, № 1(41) 2023- С. 5-10, ISSN 2617-5320.

[5-М] Суриева Ш.Ч. “Тоҷикон”- асари бунёдӣ, хештаншиносӣ ва ватандӯстӣ/ Суриева Ш.Ч. [Матн] //Паёми Пажуҳишгоҳи рушди маориф. -Душанбе, № 2(42) 2023.-С. 96-99, ISSN 2617-5620.

Б) Мақолаҳое, ки дар дигар нашрияҳо ба таъб расидаанд:

[6-М] Туронов С.Ш., Суриева Ш.Ч. Дастури методӣ. “Бозтоби эҳсоси ватандорӣю ватандӯстӣ дар омӯзаҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, пажуҳишҳои академик Бобочон Ғафуров ва осори ниёгон”-Душанбе, “Сифат” 2023. -70 саҳ.

В) Маводи конференсия ва маърузаҳо

[7-М] Суриева Ш.Ч. Ҷанбаҳои педагогӣ ва психологӣ тарбияи ватандӯстии наврасону ҷавонон. Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи “Асосҳои илмӣ-амалии фаъолияти психолог дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” маъруза таҳти унвони “Ҷанбаҳои педагогӣ ва психологӣ тарбияи ватандӯстии наврасону ҷавонон” Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи С. Айни (24.02.2023).

[8-М] Суриева Ш.Ч. Ҷанбаҳои педагогӣ ва психологӣ тарбияи ватандӯстии наврасону ҷавонон //Маводи конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи “Роҳ ва воситаҳои тайёр намудани омӯзгорони оянда ба корҳои тарбиявӣ дар мактаб” бахшида ба ҷашни 35 - солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 115-солагии қаҳрамони Тоҷикистон, академик Бобочон Ғафуров (8-9-уми июни соли 2023, ш.Хучанд). - Хучанд, 2023. - С. 284-289.

Бо назардошти хулосаи муакрризон ва таклифу пешниҳоди иштирокдорони ҷаласаи васеи шуъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон

ҚАРОР ҚАРД:

1. Диссертатсияи Суриева Шакармо Чоршанбиевна дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров” кори илмӣ мустақилона ба анҷомрасида, ки дар он муаллиф ба ҳалли вазифаҳои дар назди таҳқиқот гузоштааш ноил шуда ҳисоб карда шавад.

2. Диссертатсияи Суриева Шакармо Чоршанбиевна дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01-Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст, ба талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

3. Диссертатсияи Суриева Шакармо Чоршанбиевна дар мавзуи “Тарбияи ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ зимни омӯзиши “Тоҷикон”-и академик Бобочон Ғафуров” барои ҳимояи такрорӣ ба шурои диссертатсионӣ пешниҳод карда шавад.

Хулоса аз ҷониби котиби ҷаласа, н.и.ф., Тоҳириён Ш. А. мураттаб шуда, дар ҷаласаи васеи шуъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии АТТ аз “ 27 ” декабри соли 2024 бо протоколи № 09 қабул карда шудааст.

Дар ҷаласа 15 нафар иштирок доштанд. Натиҷаи овоздиҳӣ: “Тарафдор” - 15 нафар, “Зид” - нест, “Бетараф” - нест. Қарор яқдилона қабул карда шуд.

Раиси ҷаласа, номзади илмҳои педагогӣ,
роҳбари семинари илмӣ-методӣ, муовини

директори Пажуҳишгоҳи рушди маориф
ба номи Абдурахмони Ҷомии АТТ

П. Лутфуллоева

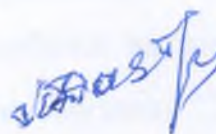
Муқарризон:

Доктори илмҳои педагогӣ,
ходими калони илмӣ
шӯъбаи педагогика, психология
ва методикаи таълими ПРМ
ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон

И. Давлатшоев

Номзади илмҳои педагогӣ,
мудири шӯъбаи таҳсилоти ибтидоӣ,
миёна ва олии касбии Пажуҳишгоҳи
рушди маориф ба номи А. Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон

Д. Маҳкамов

Номзади илми таърих, мушовири
директор ва кор бо робитаҳои байнал-
милалӣ Пажуҳишгоҳи рушди маориф
ба номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон

С. Раҷабов

Котиби чаласаи семинари илмӣ-методӣ,
номзади илмҳои филология,
сардори раёсати таҳхис ва
тақризи адабиёти таълимӣ

Тоҳириён Ш. А.

Маълумот барои тамос:

Суроға: 734025, ҚТ, ш. Душанбе, кӯч. Адҳамов, 11/2

Суроғаи электронӣ: prmatt@maorif.tj

Имзои П.Лутфуллоева, И.Давлатшоев, Д.Маҳкамов, С. Раҷабов
ва Ш. А. Тоҳириёнро тасдиқ мекунам.

Мудири шӯъбаи кадрҳо ва коргузори

Пажуҳишгоҳи рушди маориф ба
номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи Таҳсилоти Тоҷикистон

Ҳакимова Х. С.